

מסורת הש"ס

(א) [לעיל פ"ג, ב] (ג) [לעיל פ"ג, ב] (ד) [לעיל פ"ג, ב] (ה) [לעיל פ"ג, ב] (ו) [לעיל פ"ג, ב] (ז) [לעיל פ"ג, ב] (ח) [לעיל פ"ג, ב] (ט) [לעיל פ"ג, ב] (י) [לעיל פ"ג, ב] (יא) [לעיל פ"ג, ב] (יב) [לעיל פ"ג, ב] (יג) [לעיל פ"ג, ב] (יד) [לעיל פ"ג, ב] (טו) [לעיל פ"ג, ב] (טז) [לעיל פ"ג, ב] (יז) [לעיל פ"ג, ב] (יח) [לעיל פ"ג, ב] (יט) [לעיל פ"ג, ב] (כ) [לעיל פ"ג, ב] (כא) [לעיל פ"ג, ב] (כב) [לעיל פ"ג, ב] (כג) [לעיל פ"ג, ב] (כד) [לעיל פ"ג, ב] (כה) [לעיל פ"ג, ב] (כו) [לעיל פ"ג, ב] (כז) [לעיל פ"ג, ב] (כח) [לעיל פ"ג, ב] (כט) [לעיל פ"ג, ב] (ל) [לעיל פ"ג, ב]

הגהות הב"ח

(א) נ"ב קמ"ה דר"ב כהנא אמר לי ר' לרמא בעשין בסעודתן דעבדו ואלכו ורב אסיה נתח:

הגהות הגר"א

[א] רש"י דר"ב ח"ק ל"ל ט"ו. ר"ב אצל ר' חייא שפסק בסלחיה הכמתי וכירי הי"ף והמתי שהעשיתו להני מיתרי דרב אפי' [ב] ר"ב דר"ב א"ל. שלא זכר ט"ו. ר"ב דלא כרש"י דר"ב לרמא:

השוכר את הפועלים

פרק שביעי בבא מציעא

צ"ב.

עין משפט
ג'ר מצוה

פ"ג א ב מ"י פ"ג מ"ג סכרות ה"א א סמך לארין קפד טושי"ס ח"מ ס"י שלם ספיק א: פ"ג ג ד ה מ"י ס"י פ"ג ה"א י"א סמך ט"ו ס"י טושי"ס ח"מ ס"י שלם ספיק א: פ"ג ו ז ט ט"ו ס"י פ"ג ח ט י מ"י ס"י טושי"ס ח"מ ס"י שלם ספיק ט"ו:

תורה אור השלם

א כי תבא בקרב רעך ואכלת עקביו כנפשו שבער ואל כליו לא תתן: דברים כג כה

מוסף רש"י

אף פועל אם הסתח קלל דמי שלא לאכל או מחקק. פטור. מלאו דלא תחטום ורע"ז פ"ח.

אלא אימא עד שתתא כשהיא רואה הגפן צפניה אבל כשהיא רואה שהגפן עליה או נעגלה אינה אוכלת ואע"ג דטעמא דחסימה לאו משום דחויא קאי אמפני השבת אצידה דמן הדין אוכלת אלא מילתא דאפי' נפשיה הוא: איבעית אימא דרב איבא בינייהו. דח"ק שמוכר פועל לית ליה דרב ואע"ג דאפי' בן יהודה איירי בעשין כסעודתן מ"מ לא מיקרו פועלים כיון שלא מדעת בעל הבית עושין: ואי אמרת משערי הוא אוכל יבינין צ"ה. דמשעה ששכרו הו' כלילו התנה עמו ואי משל שמים הוא אוכל לא יתיבין לכו [ב] שלא זכר לו הכותב אלא מה שהו' לועס וזכר ואין לו כח ליתן (יכולים): כן נמצא בספרים ישנים וכן נראה צ"גים א"א בכנפושך קפספ"י. ואי לאו כנפושך הו' מודו כ"ע דלולא יוטר מכדי שכרו דרמנא זכר ליה ולא גרסי' דכולי עלמא משלו הוא אוכל דהא כ"ש דמי משל שמים הוא אוכל דהו' אכלי יטר מכדי שכרו אי לאו כנפושך ויש ליישב הגירסא משום דמטיקרא הו' בעי למיפסע מת"ק דמשל שמים הוא אוכל דהא לו וחזר ופושט מדברי חכמים דקברי משל שמים כו' וא"כ ח"ק נמי סבר הכי דצ"ק לחכמים ליכא אלא הא דאמרן לעיל והדוחה אומר לעולם אימא לך משלו הוא אוכל כמו שדמתי לך למעלה: ואי אמרת משערי הוא אוכל אמאי אין שומעין א"ו. וא"ת דמתי פריך הא כיון דהוא אינו יכול לאכול הו' ליה כחולה שאינו יכול ליתן להם וי"ל דלא דמי לחולה דחולה אינו חלש לפירות שלפניו ולהכי לא זכי ליה רחמנא אכל נזיר דמחזי זכי ליה כשאר פועל וא"ת אלא מאי משל שמים הוא אוכל ח"כ אמאי נקט נזיר וי"ל דאורחא דמילתא נקט שהנזיר רגיל לומר כן לפי שאינו אוכל: השוכר את הפועל לצקות צ"ו כו'. מימא דאם היה רואה לאכול כן בלא קליפה היתה נגמרה מלאכתו ולא היה בכלל דייס ובשניה שחושב הו' בכלל דייס וי"ל דהכא מיירי במקום שנהג הוא לקנות מאינס דהשחא בלא מחשבה אלא כסתמא הו' דבר שלא נגמרה מלאכתו למעשר ועוד דין הוא שיאכל פועל ע"י מחשבתו כיון דעל ידי מחשבה זאת חשיב לא נגמרה מלאכתו לענין שאוכל ופטור:

ומהלך כעושה מעשה דמי. ואפ"ה אי לאו משום השבת אצידה כל משאה פורקין בנת בהליכתה אוכלת ממשאי שעל היא שיהי' דמי: לא יאכל פועל פורקת: דקד"ה שאינה אוכלת אלא כשהיא רואה הגפן צפניה אבל כשהיא רואה שהגפן עליה או נעגלה אינה אוכלת ואע"ג דטעמא דחסימה לאו משום דחויא קאי אמפני השבת אצידה דמן הדין אוכלת אלא מילתא דאפי' נפשיה הוא: איבעית אימא דרב איבא בינייהו. דח"ק שמוכר פועל לית ליה דרב ואע"ג דאפי' בן יהודה איירי בעשין כסעודתן מ"מ לא מיקרו פועלים כיון שלא מדעת בעל הבית עושין: ואי אמרת משערי הוא אוכל יבינין צ"ה. דמשעה ששכרו הו' כלילו התנה עמו ואי משל שמים הוא אוכל לא יתיבין לכו [ב] שלא זכר לו הכותב אלא מה שהו' לועס וזכר ואין לו כח ליתן (יכולים): כן נמצא בספרים ישנים וכן נראה צ"גים א"א בכנפושך קפספ"י. ואי לאו כנפושך הו' מודו כ"ע דלולא יוטר מכדי שכרו דרמנא זכר ליה ולא גרסי' דכולי עלמא משלו הוא אוכל דהא כ"ש דמי משל שמים הוא אוכל דהו' אכלי יטר מכדי שכרו אי לאו כנפושך ויש ליישב הגירסא משום דמטיקרא הו' בעי למיפסע מת"ק דמשל שמים הוא אוכל דהא לו וחזר ופושט מדברי חכמים דקברי משל שמים כו' וא"כ ח"ק נמי סבר הכי דצ"ק לחכמים ליכא אלא הא דאמרן לעיל והדוחה אומר לעולם אימא לך משלו הוא אוכל כמו שדמתי לך למעלה: ואי אמרת משערי הוא אוכל אמאי אין שומעין א"ו. וא"ת דמתי פריך הא כיון דהוא אינו יכול לאכול הו' ליה כחולה שאינו יכול ליתן להם וי"ל דלא דמי לחולה דחולה אינו חלש לפירות שלפניו ולהכי לא זכי ליה רחמנא אכל נזיר דמחזי זכי ליה כשאר פועל וא"ת אלא מאי משל שמים הוא אוכל ח"כ אמאי נקט נזיר וי"ל דאורחא דמילתא נקט שהנזיר רגיל לומר כן לפי שאינו אוכל: השוכר את הפועל לצקות צ"ו כו'. מימא דאם היה רואה לאכול כן בלא קליפה היתה נגמרה מלאכתו ולא היה בכלל דייס ובשניה שחושב הו' בכלל דייס וי"ל דהכא מיירי במקום שנהג הוא לקנות מאינס דהשחא בלא מחשבה אלא כסתמא הו' דבר שלא נגמרה מלאכתו למעשר ועוד דין הוא שיאכל פועל ע"י מחשבתו כיון דעל ידי מחשבה זאת חשיב לא נגמרה מלאכתו לענין שאוכל ופטור:

על קמיפלגי דמר סבר משלו הוא אוכל ומר סבר משל שמים הוא אוכל לא דכולי עלמא משלו הוא אוכל והכא בכנפושך קמיפלגי מר סבר כנפושך דבר שמוסר נפשו עליו ומר סבר כנפושך מה נפשך אם חסמת פטור אף פועל אם חסמת פטור תא שמע נזיר שאמר תנו (לאשתו ובניו) אין שומעין לו ואי אמרת משלו הוא אוכל אמאי אין שומעין לו החם משום לך אמרין נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב תא שמע פועל לאשתו ובני גבי הדדי תניין תא שמע מנין לפועל שאמר תנו לאשתו ובני דתן וכלי תניין תא שמע מנין לאשתו ובני שאין שומעין לו שנאמר ואל כלך לא תתן וכי תימא הכי נמי נזיר אי הכי משום אל כלך לא תתן משום לך אמרין נזירא הוא אין הכי נמי ואיירי דקתני לה בלשון פועל קא נסיב לה קרא דפועל תא שמע השוכר את הפועל לקצות בתאנים הרי

ומהלך כעושה מעשה דמי. ואפ"ה אי לאו משום השבת אצידה כל משאה פורקין בנת בהליכתה אוכלת ממשאי שעל היא שיהי' דמי: לא יאכל פועל פורקת: דקד"ה שאינה אוכלת אלא כשהיא רואה הגפן צפניה אבל כשהיא רואה שהגפן עליה או נעגלה אינה אוכלת ואע"ג דטעמא דחסימה לאו משום דחויא קאי אמפני השבת אצידה דמן הדין אוכלת אלא מילתא דאפי' נפשיה הוא: איבעית אימא דרב איבא בינייהו. דח"ק שמוכר פועל לית ליה דרב ואע"ג דאפי' בן יהודה איירי בעשין כסעודתן מ"מ לא מיקרו פועלים כיון שלא מדעת בעל הבית עושין: ואי אמרת משערי הוא אוכל יבינין צ"ה. דמשעה ששכרו הו' כלילו התנה עמו ואי משל שמים הוא אוכל לא יתיבין לכו [ב] שלא זכר לו הכותב אלא מה שהו' לועס וזכר ואין לו כח ליתן (יכולים): כן נמצא בספרים ישנים וכן נראה צ"גים א"א בכנפושך קפספ"י. ואי לאו כנפושך הו' מודו כ"ע דלולא יוטר מכדי שכרו דרמנא זכר ליה ולא גרסי' דכולי עלמא משלו הוא אוכל דהא כ"ש דמי משל שמים הוא אוכל דהו' אכלי יטר מכדי שכרו אי לאו כנפושך ויש ליישב הגירסא משום דמטיקרא הו' בעי למיפסע מת"ק דמשל שמים הוא אוכל דהא לו וחזר ופושט מדברי חכמים דקברי משל שמים כו' וא"כ ח"ק נמי סבר הכי דצ"ק לחכמים ליכא אלא הא דאמרן לעיל והדוחה אומר לעולם אימא לך משלו הוא אוכל כמו שדמתי לך למעלה: ואי אמרת משערי הוא אוכל אמאי אין שומעין א"ו. וא"ת דמתי פריך הא כיון דהוא אינו יכול לאכול הו' ליה כחולה שאינו יכול ליתן להם וי"ל דלא דמי לחולה דחולה אינו חלש לפירות שלפניו ולהכי לא זכי ליה רחמנא אכל נזיר דמחזי זכי ליה כשאר פועל וא"ת אלא מאי משל שמים הוא אוכל ח"כ אמאי נקט נזיר וי"ל דאורחא דמילתא נקט שהנזיר רגיל לומר כן לפי שאינו אוכל: השוכר את הפועל לצקות צ"ו כו'. מימא דאם היה רואה לאכול כן בלא קליפה היתה נגמרה מלאכתו ולא היה בכלל דייס ובשניה שחושב הו' בכלל דייס וי"ל דהכא מיירי במקום שנהג הוא לקנות מאינס דהשחא בלא מחשבה אלא כסתמא הו' דבר שלא נגמרה מלאכתו למעשר ועוד דין הוא שיאכל פועל ע"י מחשבתו כיון דעל ידי מחשבה זאת חשיב לא נגמרה מלאכתו לענין שאוכל ופטור:

על קמיפלגי דמר סבר משלו הוא אוכל ומר סבר משל שמים הוא אוכל לא דכולי עלמא משלו הוא אוכל והכא בכנפושך קמיפלגי מר סבר כנפושך דבר שמוסר נפשו עליו ומר סבר כנפושך מה נפשך אם חסמת פטור אף פועל אם חסמת פטור תא שמע נזיר שאמר תנו (לאשתו ובניו) אין שומעין לו ואי אמרת משלו הוא אוכל אמאי אין שומעין לו החם משום לך אמרין נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב תא שמע פועל לאשתו ובני גבי הדדי תניין תא שמע מנין לפועל שאמר תנו לאשתו ובני דתן וכלי תניין תא שמע מנין לאשתו ובני שאין שומעין לו שנאמר ואל כלך לא תתן וכי תימא הכי נמי נזיר אי הכי משום אל כלך לא תתן משום לך אמרין נזירא הוא אין הכי נמי ואיירי דקתני לה בלשון פועל קא נסיב לה קרא דפועל תא שמע השוכר את הפועל לקצות בתאנים הרי